

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र प्रदेश व्यवस्थापिका समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

परीक्षा प्रणाली (योजना)

पाठ्यक्रमको रूपरेखा:-

संयुक्त र एकीकृत परीक्षा प्रणाली (Integrated & Unified Examination System) को आधारमा पाठ्यक्रमको रूपरेखा निम्नानुसार हुनेछ ।

भाग - १

लिखित परीक्षा (Written Examination) :- प्रथम चरण पूर्णाङ्क :- १००
द्वितीय चरण पूर्णाङ्क :- २००

भाग - २

अन्तिम चरण (Final Examination) :- कम्प्यूटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क :- ५०

लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Scheme)

१. लिखित परीक्षा :- प्रथम चरण (First Phase)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या x अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परीक्षण	१००	४०	वस्तुगत बहुवैकल्पिक प्रश्न	५० प्रश्न x २ अङ्क	४५ मिनेट

२. लिखित परीक्षा :- द्वितीय चरण (Second Phase)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या x अङ्क	समय
द्वितीय	समसामयिक विषय	१००	४०	विषयगत छोटो र लामो उत्तर	१२ प्रश्न x ५ अङ्क ४ प्रश्न x १० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट
तृतीय	सेवा सम्बन्धी	१००	४०	विषयगत छोटो र लामो उत्तर	१२ प्रश्न x ५ अङ्क ४ प्रश्न x १० अङ्क	२ घण्टा ३० मिनेट

अन्तिम चरण - कम्प्यूटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता (Computer Skill Test & Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
कम्प्यूटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	१५ मिनेट
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता (Interview)	४०	मौखिक (Oral)	

द्रष्टव्य :

- यो पाठ्यक्रम योजनालाई संयुक्त र एकीकृत परीक्षा प्रणालीको आधारमा अप्राविधिक तर्फ प्रशासन, राजस्व, लेखा र संसद समूहको लागि लिखित परीक्षा (प्रथम चरण र द्वितीय चरण) तथा अन्तिम चरण (कम्प्यूटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ता) गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ ।
- माथि उल्लिखित सबै सेवाका सबै समूहको लागि प्रथम, द्वितीय र तृतीय पत्र/विषयको विषयवस्तु एउटै (Common) र अनिवार्य हुनेछ ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र प्रदेश व्यवस्थापिका समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

४. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
५. बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
६. विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका १० अङ्कका प्रश्नहरूको हकमा १० अङ्कको एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
७. परीक्षामा सोधिने प्रश्नसंख्या, अङ्क र अङ्कभार यथासम्भव सम्बन्धित पत्र/विषय/एकाइ र खण्डहरूमा दिइए अनुसार हुनेछ ।
८. विषयगत प्रश्न हुने पत्र/विषयका प्रत्येक भाग/खण्ड/एकाइका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परिक्षार्थीले प्रत्येक भाग/खण्ड/एकाइका प्रश्नहरूको उत्तर सोहीभाग/खण्ड/एकाइको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
९. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको विज्ञापन हुँदाको वखत (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्भन्नु पर्दछ ।
१०. प्रथम चरण (First Phase) को लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरण (Second Phase) को लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
११. लिखित परीक्षाको प्रथम चरण (First Phase) मा प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्कको शत प्रतिशत अङ्क तथा द्वितीय चरण (Second Phase) को प्राप्ताङ्कहरू जोडी कूल अङ्कको आधारमा लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशित गरिनेछ ।
१२. लिखित परीक्षामा छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र अन्तिम चरणको कम्प्युटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
१३. लिखित परीक्षा र अन्तिम चरणको कम्प्युटर सीप परीक्षण र अन्तर्वार्ताको कुल अङ्क योगका आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ ।
१४. पाठ्यक्रम लागू मिति :-

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र प्रदेश व्यवस्थापिका समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र :- सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परीक्षण

१. सामान्य ज्ञान

७० अङ्क

- १.१ सौर्यमण्डल र पृथ्वी सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- १.२ विश्वको भूगोल - महादेश, महासागर, ध्रुव, अक्षांश, देशान्तर, समय, दुरी, पर्वतशृंखला, भूकम्प, ज्वालामुखी, नदी, हिमनदी, ताल, जलवायु, आदि ।
- १.३ नेपालको भूगोल - भौगोलिक अवस्था, धरातलीय स्वरूप र प्राकृतिक सम्पदा (जलस्रोत, जीवजन्तु, वनस्पति, माटो, खनिज पदार्थ, पहाड, आदि) ।
- १.४ विश्वको इतिहास - औद्योगिक क्रान्ति, फ्रान्सको राज्यक्रान्ति, अमेरिकी स्वतन्त्रता सङ्ग्राम, रुसी / अक्टोवर क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध तथा भारतीय स्वतन्त्रता सङ्ग्राम; घटना, कारण र परिणामहरू ।
- १.५ नेपालको इतिहास (प्राचीन कालदेखि हालसम्म)
 - १.५.१ किराँतकाल, लिच्छविकाल र मध्यकाल; सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक एवं राजनीतिक अवस्था ।
 - १.५.२ आधुनिक इतिहास (नेपालको एकीकरण देखि हालसम्म); राजनीतिक घटनाक्रम, सामाजिक, सांस्कृतिक र आर्थिक अवस्था ।
- १.६ नेपालको सामाजिक अवस्था, परम्परा, मूल्य र मान्यता, धर्म, जातजाति, भाषाभाषी, संस्कृति, कला, साहित्य, संगीत, सांस्कृतिक सम्पदा र आर्थिक अवस्था (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, संचार, विकास योजना, आदि) सम्बन्धी जानकारी ।
- १.७ मानव जीवनमा प्रत्यक्ष प्रभाव पार्ने विज्ञानका प्रमुख आविष्कार र नविनतम गतिविधिहरू सम्बन्धी जानकारी ।
- १.८ पर्यावरण, जैविक विविधता, दिगो विकास, जलवायु परिवर्तन, वातावरण व्यवस्थापन, प्रदुषण, जनसंख्या, शहरीकरण, बसोवास (बँसाईसराई), गरीबी, स्वास्थ्य, रोग, खाद्य र पोषण, सम्बन्धी जानकारी ।
- १.९ नेपालको शासनपद्धति र सरकार - संविधान, राजनीतिक व्यवस्था, स्थानीय सरकार, सुशासन ।
- १.१० अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्ध तथा संघ/संस्था - संयुक्त राष्ट्रसंघ र क्षेत्रीय संगठन (सार्क, आसियान, युरोपियन युनियन) ।
- १.११ राजनीतिक, सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक, खेलकूद, पुस्तक, पुरस्कार, कला, साहित्य, संगीत, आदि लगायत राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक गतिविधिहरू र महत्वपूर्ण व्यक्तित्व तथा विचारकहरू सम्बन्धी जानकारी ।

२. सामान्य बौद्धिक परीक्षण

३० अङ्क

बौद्धिक परीक्षण अन्तर्गत साधारणतया देहायका उप-परीक्षणहरू पर्दछन् : शाब्दिक तार्किक परीक्षण, मात्रात्मक (संख्यात्मक वा अंक सम्बन्धी) तार्किक परीक्षण र अशाब्दिक अमूर्त तार्किक परीक्षण ।

- २.१ शाब्दिक तार्किक/चार्तुय परीक्षणमा बोध, शब्दज्ञान, अनुक्रम, समरूपता, वर्गीकरण, कोडिङ- डिकोडिङ, दिशा र दुरी ज्ञान परीक्षण, तर्क विचार सम्बन्धी, श्रेणीक्रम (पत्तिक्रम), आगमन, निगमन, आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरू समावेश गरिनेछ ।
- २.२ मात्रात्मक (संख्यात्मक वा अंक सम्बन्धी) तार्किक परीक्षणमा अनुक्रम (श्रेणीक्रम), समरूपता, वर्गीकरण, कोडिङ, छोटिडएका संख्या (अक्षर/संकेत) मिलाउने, साभ्ना गुण, मेट्रिक्स, तथ्यांक व्याख्या, तथ्यांक जाँच (रुजु), अंकगणितीय तर्क / क्रिया सम्बन्धी, आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरू समावेश गरिनेछ ।
- २.३ अशाब्दिक तार्किक परीक्षणमा अनुक्रम, समरूपता, एकरूपता, वर्गीकरण, चित्रात्मक विश्लेषणात्मक तर्क सम्बन्धी, भेन चित्र, मेट्रिक्स, त्रिभुज र वर्गहरूको रचना, चित्र वा आकृति बनावट र विश्लेषण, आदि विषयवस्तुबाट प्रश्नहरू समावेश गरिनेछ ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र प्रदेश व्यवस्थापिका समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र सामान्य ज्ञान र सामान्य बौद्धिक परिक्षण विषयका पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ । सामान्य ज्ञानमा यथासम्भव क्रमशः Level I का ६० प्रतिशत र Level II का ४० प्रतिशत प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

प्रथमपत्र	सामान्य ज्ञान											सामान्य बौद्धिक परिक्षण		
अङ्कभार	७०											३०		
एकाई	१.१	१.२	१.३	१.४	१.५	१.६	१.७	१.८	१.९	१.१०	१.११	२.१	२.२	२.३
प्रश्न संख्या	१	३	३	१	३	५	१	६	२	२	८	५	५	५
जम्मा प्रश्न	(Level I = 21 र Level II = 14) जम्मा ३५											१५		

द्रष्टव्य:- माथि उल्लिखित साधारण बौद्धिक परीक्षणको विषयवस्तु/विषयमा सोधिने प्रश्नहरूको प्रकृति र स्तर निश्चित विधा अध्ययन गरेको वा निश्चित विधा अध्ययन गरेकालाई सहयोग पुग्ने नभई दशम् कक्षा उतीर्ण शिक्षित व्यक्तिले उत्तर दिन सक्ने हुनेछ । यस परिक्षणले निश्चित नियमहरूको आधारमा सहजबुद्धि साथ व्यक्तिले तर्कसंगत सोचविचार गरी समस्या समाधान गर्न सक्ने सार्थक वा सीप सम्बन्धमा बढी जोड दिनेछ । यसले व्यक्तिको घोकने (कण्ट्रस्ट गर्ने) क्षमतालाई भन्दा विश्लेषण क्षमतालाई प्रतिबिम्बित गर्नेछ ।

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र प्रदेश व्यवस्थापिका समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र (Paper II)

समसामयिक विषय

१. संविधान र राजनीतिक प्रणाली

- १.१. नेपालको संविधानमा प्रस्तावना
- १.२. मौलिक हक
- १.३. नागरिकको हक र कर्तव्य
- १.४. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरूको व्यवस्था
- १.५. नेपालको संविधानमा प्रदेशको अधिकारको सूची
- १.६. नेपालको संविधानमा स्थानीय तहको अधिकारको सूची
- १.७. स्थानीय तहहरूको काम, कर्तव्य र अधिकार
- १.८. प्रदेश सभा, जिल्ला सभा, नगर सभा र गाउँ सभा
- १.९. गाउँ/नगरपालिकाको गठन
- १.१०. नेपालको निर्वाचन प्रणाली

२. भूगोल र वातावरण

- २.१. नेपालको भूगोल : स्वरूप, हावापानी, नदीनाला, हिमशिखर, जङ्गल, तालतलैया, सिमसार क्षेत्र, सीमा, नक्शा
- २.२. वातावरण व्यवस्थापनको परिचय र महत्व
- २.३. वायु, जल, ध्वनि भू प्रदूषण
- २.४. जलवायु परिवर्तन : कारण र असरहरू
- २.५. जैविक विविधताको अवधारणा
- २.६. वातावरण र स्वास्थ्य
- २.७. प्राकृतिक प्रकोप : भूकम्प र बाढीपहिरो तथा तिनबाट पर्ने असरहरू
- २.८. नेपालमा भूउपयोग र एकीकृत वस्ती विकास सम्बन्धी सामान्य जानकारी
- २.९. फोहरमैला व्यवस्थापन
- २.१०. फोहरमैला व्यवस्थापनमा स्थानीय तहहरूको भूमिका

३. सामाजिक विकास

- ३.१. जनसंख्या व्यवस्थापन
 - ३.१.१. नेपालको जनसंख्या स्थिति, वितरण, जनसांख्यिक तत्व, प्रकृया र मापन
 - ३.१.२. जनसंख्या परिवर्तनका कारणहरू
 - ३.१.३. तीव्र जनसंख्या वृद्धिका कारण र असरहरू
 - ३.१.४. बसाइ-सराइको आर्थिक सामाजिक प्रभाव र यसका आकर्षक र विकर्षक तत्वहरू
- ३.२. नेपालमा मनाइने महत्वपूर्ण चाडपर्वहरू
- ३.३. नेपालका महत्वपूर्ण पर्यटकीय स्थलहरू
- ३.४. नेपालमा सामाजिक समस्याहरू तथा समाधानका प्रयासहरू
- ३.५. नेपालमा सामाजिक समावेशीकरण र आरक्षण

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र प्रदेश व्यवस्थापिका समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

४. आर्थिक विकास

२०

- ४.१. योजना, आवधिक योजना र बजेटबारे जानकारी
- ४.२. गरिबी र रोजगारीको अवस्था
- ४.३. लुम्बिनी प्रदेशको योजना आयोगको काम र कर्तव्य
- ४.४. लुम्बिनी प्रदेशको चालू आवधिक योजना
- ४.५. आर्थिक विकासका प्रमुख क्षेत्रहरूको अवस्था: कृषि, उर्जा, पर्यटन र उद्योग
- ४.६. नेपालमा पर्यटन विकासको अवस्था, सम्भावना र चुनौतीहरू
- ४.७. नेपालको विकासमा सरकारी, निजी र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- ४.८. सहकारीको अर्थ, सिद्धान्त र नेपालमा सहकारी क्षेत्रको वर्तमान अवस्था
- ४.९. सहकारी दर्ता, नियमन र अनुगमनमा प्रदेश र स्थानीय तहको भूमिका
- ४.१०. विकासमा जनसहभागिता

द्वितीय पत्र समसामयिक विषयका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ ।

	एकाई			
	१	२	३	४
छोटो उत्तर आउने प्रश्न संख्या	४	२	४	२
अंक भार	२०	१०	२०	१०
लामो उत्तर आउने प्रश्न संख्या	१	१	१	१
अंक भार	१०	१०	१०	१०

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र प्रदेश व्यवस्थापिका समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र (Paper III)

कर्मचारी प्रशासन र कार्यालय व्यवस्थापन

१. कर्मचारी प्रशासन

- १.१. निजामती सेवामा भर्ना, पदस्थापन, सरुवा, बढुवा, विदा, आचारण, अवकाश तथा वित्तीय एवं गैर वित्तीय सुविधाहरू
- १.२. कार्यविवरण र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन
- १.३. प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा सम्बन्धी अवधारणा बारे सामान्य जानकारी
- १.४. प्रदेश लोक सेवा आयोगको परिचय, काम कर्तव्य र अधिकार
- १.५. निजामती कर्मचारीहरूले सम्पत्ति विवरण पेश गर्नु पर्ने व्यवस्थाबारे जानकारी
- १.६. कर्मचारीलाई विभागीय कारवाही हुन सक्ने अवस्थाहरूको जानकारी

२. संगठन र व्यवस्थापन

- २.१. संगठनको परिचय: परिभाषा, आधारहरू, उद्देश्य, महत्व र विशेषता
- २.२. संगठन र व्यवस्थापन सर्वेक्षणबारे सामान्य जानकारी
- २.३. व्यवस्थापनको परिचय र यस अन्तर्गतका कार्यहरू
- २.४. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको संगठन संरचना
- २.५. नेतृत्वको अर्थ र नेतृत्वमा हुनुपर्ने गुणहरू
- २.६. उत्प्रेरणको परिचय र लक्ष्यप्राप्तिमा कर्मचारीलाई उत्प्रेरित गर्ने उपायहरू
- २.७. तालिम र यसको महत्व
- २.८. संगठनमा संचारको महत्व
- २.९. संगठनमा अनुगमन र यसका फाइदाहरू

३. कार्यालय व्यवस्थापन

- ३.१. पत्र व्यवहार: चिठीपत्र लेखन, चिठीपत्रका प्रकार, प्रयोग र प्राथमिकता निर्धारण, दर्ता र चलानी सम्बन्धी जानकारी
- ३.२. अभिलेख व्यवस्थापन: परिचय, उद्देश्य र आवश्यकता
- ३.३. फाइलिङ्ग सम्बन्धी जानकारी र प्रयोग
- ३.४. कार्यालय व्यवस्थापनमा कम्प्युटर प्रयोगको आवश्यकता र महत्व
- ३.५. टिप्पणी र आदेश
- ३.६. कार्यालयमा कर्मचारीहरूको नियमित बैठक, यसको आवश्यकता र फाइदा तथा माइन्ट लेखन
- ३.७. गोश्वरा भौचर, नगदी रसिद, बिल तथा भर्पाई र डोर हाजिरी सम्बन्धी जानकारी र प्रयोग
- ३.८. जिन्सी श्रेस्ता : खरिद आदेश, माग फारम, खर्च भएर जाने तथा नजाने सामान र तिनको व्यवस्थापन, जिन्सी निरीक्षण, मर्मत सम्भार, मिनाह र लिलाम

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र प्रदेश व्यवस्थापिका समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

- ३.९. लेखा परीक्षण : आन्तरिक र अन्तिम तथा बेरजु माथि रायप्रतिक्रिया दिने प्रणालीबारे सामान्य जानकारी
३.१०. व्यक्तिगत घटना दर्ता : परिचय, महत्व र प्रकृया
३.११. उपभोक्ता समितिको गठन र परिचालन

४. सुशासन

२०

- ४.१. सुशासनको परिचय तथा यसका विशेषताहरू
४.२. सुशासन प्रवर्द्धनमा कर्मचारीतन्त्रको भूमिका
४.३. सेवा प्रवाहमा तीन तहका सरकारको भूमिका
४.४. कानूनी शासनको सामान्य जानकारी
४.५. सूचनाको हक सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था र राष्ट्रिय सूचना आयोगको भूमिका
४.६. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोग र सतर्कता केन्द्रको भूमिका बारे सामान्य जानकारी
४.७. सेवा प्रवाहमा नागरिक वडापत्रको महत्व
४.८. गुनासो व्यवस्थापन
४.९. सेवाग्राहीहरूको अधिकार र कर्तव्य
४.१०. सेवाग्राहीहरूप्रति कर्मचारीहरूको व्यवहार र आचरण
४.११. विद्युतीय शासनको सामान्य जानकारी
४.१२. भ्रष्टाचार नियन्त्रण ऐन २०५९ बारे सामान्य जानकारी
४.१३. प्रदेश सुशासन ऐन २०७७ र नियमावली २०७७ बारे सामान्य जानकारी

तृतीय पत्र कर्मचारी प्रशासन र कार्यालय व्यवस्थापन विषयका एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या निम्नानुसार हुनेछ ।

	एकाई			
	१	२	३	४
छोटो उत्तर आउने प्रश्न संख्या	४	२	४	२
अंक भार	२०	१०	२०	१०
लामो उत्तर आउने प्रश्न संख्या	१	१	१	१
अंक भार	१०	१०	१०	१०

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र प्रदेश व्यवस्थापिका समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

विषय:- कम्प्यूटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)

प्रयोगात्मक परीक्षा योजना (Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	विषयवस्तु शिषक	अङ्क	समय
कम्प्यूटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	Devanagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			Windows basic and Ms-Word	२.५ अङ्क	१० मिनेट
			Electronic Spreadsheet	१.५ अङ्क	
			Presentation System	१ अङ्क	

पाठ्यक्रमको उद्देश्य:-

आजको वैज्ञानिक युगमा दैनिक जीवनमा आइपर्ने व्यावहारिक समस्या समाधानका लागि सूचना र संचार प्रविधिसँग परिचित र न्यूनतम ज्ञान, सीप र धारणा भएको व्यक्ति हुन अपरिहार्य रहेको छ । तसर्थ देश विकासको मेरुदण्डको रूपमा रहेको निजामती कर्मचारी छनौट गर्दा आधारभूत कम्प्यूटर ज्ञान र सीप भएको व्यक्ति छनौट गर्नु उपयुक्त हुन्छ । त्यसमा पनि सहायकस्तर चौथो तहका पदमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई कम्प्यूटर सम्बन्धी गर्नुपर्ने सामान्य समस्याहरू हल गर्ने क्षमता हुन अनिवार्य देखिन्छ । त्यसैले प्रदेश र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र संसद समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको द्वितीय चरणमा कम्प्यूटर सीप परीक्षण प्रयोगात्मक परीक्षा समावेश गरी यो पाठ्यक्रम तयार पारिएको छ ।

Contents

1. Windows basic, Email and Internet

- Introduction to Graphical User Interface
- Use & Update of Antivirus
- Starting and shutting down Windows
- Basic Windows elements - Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
- Concept of file, folder, menu, toolbar
- Searching files and folders
- Internet browsing & searching the content in the web

2. Word processing

- Creating, saving and opening documents
- Copying, Moving, Deleting and Formatting Text
- Paragraph formatting (alignment, indentation, spacing etc.)
- Creating lists with Bullets and Numbering
- Borders and Shading
- Security Techniques of Document
- Inserting header, footer, page number, Graphics, Pictures, Symbols
- Page setting, previewing and printing of documents
- Mail merge

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र प्रदेश व्यवस्थापिका समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

3. Electronic Spreadsheet

- Organization of Electronic Spreadsheet applications (Cells, Rows, Columns, Worksheet, Workbook and Workspace)
- Creating, Opening and Saving Work Book
- Editing, Copying, Moving, Deleting Cell Contents
- Formatting Cells (Font, Border, Pattern, Alignment, Number, Protection, Margins and text wrap)
- Formatting Rows, Column and Sheets
- Using Formula with Relative and Absolute Cell Reference
- Using Basic Functions (IF, SUM, MAX, MIN, AVERAGE etc)
- Sorting and Filtering Data

4. Presentation System

- Introduction to presentation application
- Creating, Opening & Saving Slides
- Formatting Slides, Slide design, Inserting header & footer
- Slide Show
- Animation
- Inserting Built-in picture, Picture, Table, Chart, Graphs, and Organization Chart etc.

अंग्रेजी वा देवनागरी Typing Skill Test को लागि निर्देशन:-

1. देवनागरी Typing Skill Test को लागि १५० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
५ वा सो भन्दा बढी र ७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
७.५ वा सो भन्दा बढी र १० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१० वा सो भन्दा बढी र १२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१२.५ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१५ वा सो भन्दा बढी र १७.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
१७.५ वा सो भन्दा बढी र २० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२० वा सो भन्दा बढी र २२.५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२२.५ वा सोभन्दा बढी र २५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
२५ वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

प्रदेश लोक सेवा आयोग

लुम्बिनी प्रदेश

प्रदेश निजामती सेवा र स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गत प्रशासन सेवा, प्रशासन, राजस्व, लेखा र प्रदेश व्यवस्थापिका समूह, सहायकस्तर चौथो तहको खुला प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

2. English Typing Skill Test को लागि २०० शब्दहरूको एउटा Text दिइनेछ र देहाय अनुसार अंक प्रदान गरिनेछ:-

शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct Words/Minute)	पाउने अंक
६ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	० अंक
६ वा सो भन्दा बढी र ९ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.५० अंक
९ वा सो भन्दा बढी र १२ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	०.७५ अंक
१२ वा सो भन्दा बढी र १५ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.०० अंक
१५ वा सो भन्दा बढी र १८ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.२५ अंक
१८ वा सो भन्दा बढी र २१ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.५० अंक
२१ वा सो भन्दा बढी र २४ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	१.७५ अंक
२४ वा सो भन्दा बढी र २७ भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.०० अंक
२७ वा सोभन्दा बढी र ३० भन्दा कम शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.२५ अंक
३० वा सो भन्दा बढी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट बापत	२.५० अंक

3. अंग्रेजी वा देवनागरी Typing मा दिइएको Text लाई आधार मानी टाइप गरेको Text सँग भिडाई परीक्षण गरिनेछ । दिइएको अंग्रेजी वा देवनागरी Text मा उल्लेखित स्थान बमोजिम परीक्षार्थीहरूले आफ्नो Text मा Punctuation टाइप नगरेको पाइएमा त्यसको शब्दमा गणना गरिने छैन । तत्पश्चात् निम्न Formula प्रयोग गरी शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute) निकालिनेछ ।

Formula:

$$\text{शुद्ध शब्द प्रति मिनेट (Correct words/minute)} = \frac{(\text{Total Words typed} - \text{Wrong words})}{5}$$
